

ISP On Point 2026

OP2026-01 | March 10, 2026

ရေခဲအကျပ်အတည်းနှင့် မြန်မာ့စွမ်းအင်လုံခြုံရေး

မြန်မာနိုင်ငံ၏ စွမ်းအင်လုံခြုံရေးသည် အလွယ်တကူ ထိခိုက်နိုင်သော အနေအထားတွင် ရှိပါသည်။ စက်သုံးဆီလိုအပ်ချက် စုစုပေါင်း၏ ၉၅ ရာခိုင်နှုန်းဝန်းကျင်ကို ပြည်ပကနေ တင်သွင်းနေရသည်။ ပြည်တွင်းထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းမှာ ငါးရာခိုင်နှုန်းဝန်းကျင်သာ ရှိပါသည်။

ရေနံအကျပ်အတည်းနှင့် မြန်မာ့စွမ်းအင်လုံခြုံရေး

မြန်မာနိုင်ငံကို စက်သုံးဆီပြတ်တောက်မှုဂယက် ဘယ်လောက်ရိုက်ခတ်နိုင်မလဲ

■ ဖြစ်ရပ်အချက်အလက်

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် အစွမ်းအင်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့အစည်းတို့က အီရန်နိုင်ငံနှင့် စစ်ခင်းအပြီး အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသ မှာ ကြီးထွားလာတဲ့ ပဋိပက္ခရဲ့နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ရေနံအကျပ်အတည်းက နိုင်ငံတကာနည်းတူ မြန်မာနိုင်ငံကိုလည်း ရိုက်ခတ်လာပါတယ်။ စစ်ကော်မရှင်က စက်သုံးဆီချွေတာရေး အစီအမံလုပ် ပြီး မော်တော်ယာဉ် ‘စုံနံပါတ်တွေက စုံရက်၊ မနံပါတ်က မရက်’ တွေသာ မောင်းရမယ်လို့ အမိန့်ထုတ် ခဲ့ပါတယ်။ စက်သုံးဆီ သို့လှောင်တာ၊ ဈေးတင်ရောင်းတာတွေ မလုပ်ဖို့ကိုလည်း တားမြစ်ခဲ့ပါတယ်။ နိုင်ငံအတွင်းမှာ အရန်စက်သုံးဆီ ရက် ၄၀ စာရှိတယ်လို့ ပြောခဲ့သလို ကမ်းကပ်ထားတဲ့ စက်သုံးဆီ တင်သင်္ဘောနှစ်စင်းနဲ့ ဝယ်ယူထားပြီး ၁၄ စင်း ထပ်လာဖို့ရှိတယ်လို့ ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါတယ်။

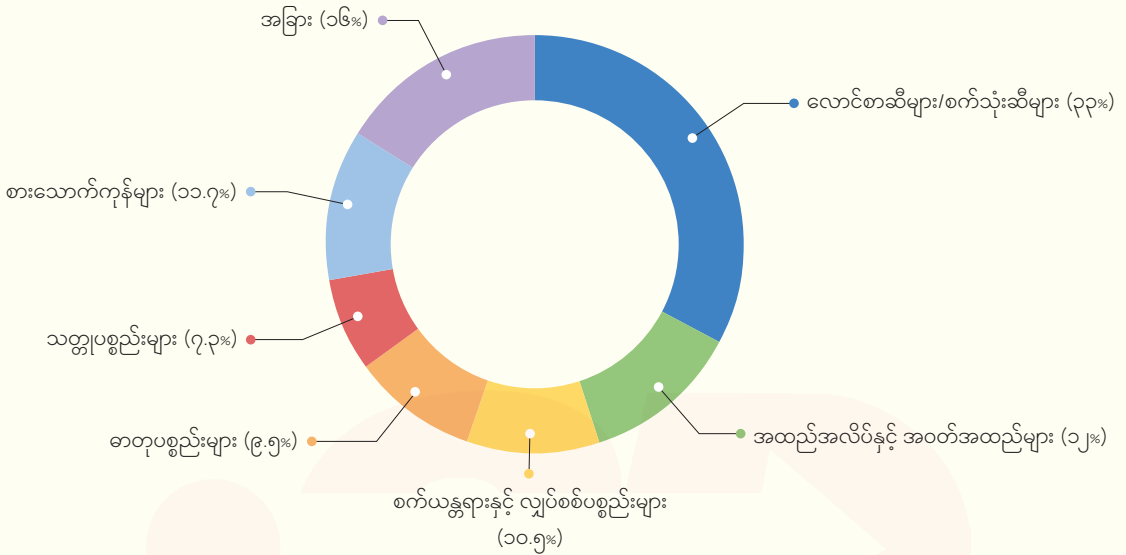
■ ကနဦးသုံးသပ်ချက်

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ စွမ်းအင်လုံခြုံရေးဟာ အလွယ်တကူ ထိခိုက်နိုင်လောက်အောင် အားနည်းတဲ့ အနေ အထားမှာရှိပါတယ်။ စက်သုံးဆီဟာ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် မရှိမဖြစ်အရေးကြီးတဲ့ သွင်းကုန်တခု ဖြစ် ပြီး ၂၀၂၃ ခုနှစ် အချက်အလက်တွေအရ စုစုပေါင်းသွင်းကုန်ပမာဏရဲ့ သုံးပုံတပုံဟာ စက်သုံးဆီ ဖြစ်ပါ တယ် [ISP ဒေတာအချက်အလက် ၀၂၁/၂၀၂၆ (ISP-DM2026-021) ကို ရှုပါ]။ ဒါ့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ ဟာ စက်သုံးဆီလိုအပ်ချက်အတွက် ပြည်ပနိုင်ငံတွေကို အလွန်အမင်း မှီခိုနေရပါတယ် [ISP ဒေတာ အချက်အလက် ၀၂၂/၂၀၂၆ (ISP-DM2026-022) ကို ရှုပါ]။ စက်သုံးဆီလိုအပ်ချက် စုစုပေါင်းရဲ့ ၉၅ ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကို ပြည်ပကနေတင်သွင်းနေရပြီး ပြည်တွင်းထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းက ငါးရာခိုင် နှုန်းကျော်သာ ရှိပါတယ်။ ဒီလို အချိုးအစားကြီးမားစွာ တင်သွင်းနေရတဲ့အတွက် ကမ္ဘာ့ရေနံ ထောက်ပံ့ရေးကွင်းဆက်မှာ စွမ်းအင်အကျပ်အတည်း ဖြစ်လာရင် အလွယ်တကူ ထိခိုက်မှာပါ။

၁ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရက်လျှင် စက်သုံးဆီ ဂါလန် ၃ ဒသမ ၂ သန်းသုံးကြောင်း စစ်ကော်မရှင်က ၂၀၂၆ ခုနှစ် မတ် ၄ ရက်တွင် ပြောဆိုခဲ့သည်။ ထိုပမာဏသည် တစ်နှစ်လျှင် တန်ချိန် ၃ ဒသမ ၈ သန်းခန့်မှန်းခြေနှင့် ညီမျှပါသည်။ နိုင်ငံတကာစွမ်းအင် အေဂျင်စီ (IEA) ၏ ၂၀၂၃ ခုနှစ်ဒေတာအရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စက်သုံးဆီသန့်စင်မှု တစ်နှစ်လျှင် တန်နှစ်သိန်းနီးပါးသာ ထုတ် လုပ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် လိုအပ်ချက်၏ သုံးရာခိုင်နှုန်းမှ ငါးရာခိုင်နှုန်းသာ ဖြည့်တင်းနိုင်ကြောင်း တွက်ချက်နိုင်သည်။

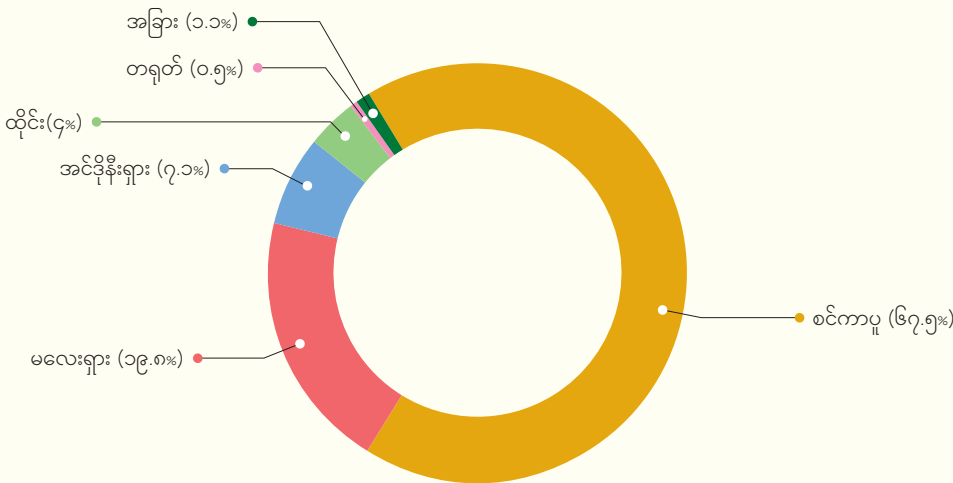
စုစုပေါင်းသွင်းကုန်၏ ၃၃ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးမှာ စက်သုံးဆီတင်သွင်းမှုဖြစ်

၂၀၂၃ ခုနှစ်အထိရရှိသော ကုန်သွယ်ရေးအချက်အလက်များအရ တနှစ်တာ စုစုပေါင်းသွင်းကုန်ပမာဏ၏ သုံးပုံတပုံမှာ စက်သုံးဆီဖြစ်သည်။ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅ ဒသမ ၄ ဘီလီယံကျော် ရှိပါသည်။

စက်သုံးဆီအတွက် စင်ကာပူနိုင်ငံကို အဓိကမိုဒိုနေရ

၂၀၂၃ ခုနှစ်အထိရရှိသော ကုန်သွယ်ရေးအချက်အလက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် စက်သုံးဆီကို စင်ကာပူနိုင်ငံကနေ အများဆုံး တင်သွင်းနေရသည်။ စုစုပေါင်းတင်သွင်းမှု၏ ၆၇ ဒသမ ၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ရှိပါသည်။

ပိုပြီးစိုးရိမ်စရာကောင်းတာက မြန်မာနိုင်ငံကို စက်သုံးဆီတင်ပို့နေတဲ့ နိုင်ငံတွေရဲ့ ရေနံချက်စက်ရုံ တွေဟာ ပင်လယ်ကွေ့နိုင်ငံတွေ (အထူးသဖြင့် ဆော်ဒီအာရေးဗျာ၊ ယူအေအီး၊ ကူဝိတ်နဲ့ အီရတ်)က ရေနံစိမ်းကုန်ကြမ်းကိုသာ အဓိကမှီခိုနေရတာပါ။ ဥပမာဆိုရရင် မြန်မာနိုင်ငံက အများဆုံးဝယ်နေတဲ့ စင်ကာပူနိုင်ငံရဲ့ တင်ပို့မှု ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းက အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသတွေကနေ တင်သွင်းတာပါ။

တဖက်မှာလည်း မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ပြည်တွင်းရေနံသန့်စင်ချက်လုပ်နိုင်စွမ်းဟာ အလွန် နည်းပါးပါတယ်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်အထိ သိရတဲ့ အချက်အလက်တွေအရ နိုင်ငံတဝန်းမှာ စက်သုံးဆီတန်ချိန်စုစုပေါင်း ခြောက်သန်းနီးပါး (၅,၉၃၇,၀၀၀ တန်) သုံးစွဲခဲ့ပေမဲ့ ပြည်တွင်းထုတ်လုပ်မှုဟာ တန်ချိန် တသိန်းခန့်သာ သောင်း (၁၇၆,၀၀၀ တန်)ကျော်ပဲ ရှိပါတယ်။ စုစုပေါင်းလိုအပ်ချက်ရဲ့ သုံးရာခိုင်နှုန်းလောက်ကိုပဲ ပြည်တွင်းကနေ ထုတ်ပေးနိုင်တာပါ။ လက်ရှိ နိုင်ငံတော်အဆင့် မဟာဗျူဟာမြောက် အရန်စက်သုံး ဆီ သိုလှောင်နိုင်စွမ်းကလည်း နိုင်ငံတဝန်း စုစုပေါင်းသုံးစွဲမှုရဲ့ ရက် ၄၀ စာလောက်ပဲ သိုလှောင်ထား နိုင်ပါတယ်။ နိုင်ငံတကာစံနှုန်းမှာတော့ စွမ်းအင်လုံခြုံရေးအရ ရက် ၆၀၊ ရက် ၉၀ လောက် သိုလှောင် ထားနိုင်ရေး အကြံပြုလေ့ရှိကြပါတယ်။ ဒီအခြေအနေတွေကိုကြည့်ရင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနဲ့ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတွေအတွက် အသက်သွေးကြောဖြစ်တဲ့ ဓာတ်ဆီနဲ့ ဒီဇယ်ဆီသိုလှောင်နိုင်မှုအပိုင်း ဟာ ရှေးခဲတခုခုကြုံလာရင် တောင့်ခံနိုင်စွမ်းမရှိတဲ့ အန္တရာယ်ရှိတဲ့အနေအထားဖြစ်နေတာကို မြင်ရ မှာပါ။

■ ဖြစ်တန်ခြေအကဲဖြတ်ချက်

ရေနံတင်ပို့မှု ပြတ်တောက်သွားရင် မြန်မာနိုင်ငံ ရင်ဆိုင်ရမယ့် လက်ငင်းရိုက်ခတ်မှုဟာ စက်သုံးဆီ ဝယ်ယူရရှိနိုင်မှု လျော့ကျသွားခြင်းနဲ့ ဈေးနှုန်းမြင့်တက်ခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ပြည်တွင်း လက်နက် ကိုင်ပဋိပက္ခနှင့်အတူ ရှိနှင့်ပြီးသား လူမှုစီးပွားငွေကြေးအကျပ်အတည်း၊ ကုန်ဈေးနှုန်းကြီးမြင့်မှုတွေ အပေါ် ထပ်ဆောင်းရိုက်ခတ်လာနိုင်ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ လက်ရှိ စက်သုံးဆီတင်သွင်းမှုဟာ စုစု ပေါင်းသွင်းကုန်ပမာဏရဲ့ သုံးပုံတပုံဝန်းကျင်ရှိနေပါတယ်။ စက်သုံးဆီဈေးနှုန်းတွေက ၃၀ ကနေ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တက်သွားရင်ပဲ နိုင်ငံရဲ့နိုင်ငံခြားသုံးငွေ အရန်ထားရှိမှုနဲ့ သွင်းကုန်တင်သွင်းနိုင်စွမ်း အပေါ်ကိုလည်း ကြီးမားတဲ့ဖိအားတွေ ဖြစ်လာမှာပါ။ ၂၀၂၆ ခုနှစ် မတ် ၇ ရက်မှာ ဗဟိုဘဏ်က စက် သုံးဆီလုပ်ငန်းရှင်တွေကို အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃၂ သန်း ထုတ်ရောင်းပေးခဲ့ရပါတယ်။ အခြားအရေး ကြီးတင်သွင်းကုန်တွေ လျော့ချဖို့ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။ ကုန်ဈေးနှုန်းကြီးမြင့်တာတွေ ဆက်တိုက်ဖြစ်ပေါ် လာစေပါလိမ့်မယ်။ အခုအတိုင်း ရေနံပြတ်တောက်မှု အချိန်ကြာခဲ့မယ်ဆိုရင် မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ စီးပွား ရေးကဏ္ဍအသီးသီးမှာ ကွင်းဆက်အလိုက် ဆိုးကျိုးတွေ ဆက်တိုက်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။ လူထုရဲ့ မကျေနပ်ချက်တွေနဲ့ နိုင်ငံရေးအပေါ် သက်ရောက်မှုတွေလည်း ရှိလာနိုင်ပါတယ်။

သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး (Logistics) - နိုင်ငံရဲ့ ဓာတ်ဆီနဲ့ ဒီဇယ် အရန်သို လှောင်ထားနိုင်မှုက ရက် ၄၀ စာလောက်ပဲ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် စက်သုံးဆီဝယ်ယူနိုင်မှုဟာ ကာလ ကြာတာနဲ့အမျှ အကျပ်အတည်းဖြစ်လာပြီး ခွဲတမ်းနဲ့ ကန့်သတ်ရောင်းချရာကနေ ပြတ်လပ်လာပြီး တော့ နောက် ဆက်တွဲဆိုးကျိုးတွေ ကြုံရနိုင်ပါတယ်။

စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ - ပင်လယ်ကွေ့ဒေသဟာ ဓာတ်မြေဩဇာထုတ်လုပ်ရေးအတွက်လည်း အဓိက ဗဟိုချက်မတခုဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံက တနှစ်ကို အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၅၀၀ ကျော်ပိုး လောက် တင်သွင်းနေရတဲ့ ဓာတ်မြေဩဇာတွေအပေါ်လည်း ထိခိုက်နိုင်ပါတယ်။ စိုက်ပျိုးရေးသုံး စက်ယန္တရားတွေအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်တဲ့ ဒီဇယ်ဆီပါ ရှားပါးပြတ်လပ်သွားနိုင်တာကြောင့် တိုင်း ပြည်ရဲ့ စိုက်ပျိုးရေးနဲ့ စားရေရိက္ခာလုံခြုံရေးကိုပါ ကြီးကြီးမားမား ခြိမ်းခြောက်လာနိုင်ပါတယ်။

အထည်အလိပ်နှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း - အလုပ်သမားအများအပြားကို အလုပ်အကိုင် ဖန်တီးပေး ထားတဲ့ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းတွေဟာ ပြည်ပကနေ တင်သွင်းရတဲ့ ဓာတုချည်မျှင်နဲ့ ချည်ကြိုးတွေ အပေါ် အဓိကမှီခိုနေရတာပါ။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနဲ့ စွမ်းအင်စရိတ် မြင့်တက်လာတဲ့အခါ ကုန်ကျ စရိတ်တွေ ကြီးမြင့်လာပြီး နိုင်ငံတကာဈေးကွက်မှာ ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်း အများကြီး ကျဆင်းသွားနိုင်ပါ တယ်။ အသေးစားနဲ့ အလတ်စား ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းတွေရဲ့ ထုတ်လုပ်မှုစရိတ် တက်လာနိုင်ပါတယ်။

လျှပ်စစ်မီးထုတ်လုပ်ရေး - လောင်စာဆီသုံး လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ်မှုအပိုင်းမှာလည်း ထပ် လောင်းရိုက်ခတ်မှုတွေ ကြုံလာရနိုင်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ဓာတ်ငွေ့လောင်စာသုံး လျှပ်စစ်ထုတ် လုပ်ရေးဟာ ကမ္ဘာ့စွမ်းအင်ဈေးကွက်မှာ အစားထိုးသုံးစွဲမှုအဖြစ် ပြောင်းလဲလာပါတယ်။ ပြည်တွင်းမှာ လည်း ဒီလို အစားထိုးသုံးစွဲမှု များပြားလာရင် ဓာတ်ငွေ့လောင်စာ ဈေးနှုန်းကြီးမြင့်မှုနဲ့အတူ ဆက်စပ် ဖိအားတွေ ရင်ဆိုင်လာရနိုင်ပါတယ်။

စက်သုံးဆီပြတ်လပ်မှု နောက်ဆက်တွဲကြုံလာရနိုင်တဲ့ အန္တရာယ်တွေကို သက်သာလျော့ပါးဖို့ဆိုရင် စက်သုံးဆီဖြန့်ဖြူးသုံးစွဲမှု မူဝါဒဆိုင်ရာလုပ်နည်းလုပ်ဟန်တွေကို အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေဆီကနေ မျက် ခြည်မပြတ် လေ့လာကျင့်သုံးသင့်ပါတယ်။ တချိန်တည်းမှာပဲ ပြည်ပကနေ ဆီတင်သွင်းတဲ့အခါ နိုင်ငံ တခုတည်းအပေါ် မှီခိုမနေဘဲ ဆတူ ဖြန့်ခွဲတင်သွင်းတဲ့ အစီအမံမျိုးတွေကိုလည်း ကြံဆရတော့မှာပါ။ ဒါ့အပြင် နိုင်ငံတော်အဆင့် မဟာဗျူဟာမြောက် အရန်ဆီ သိုလှောင်နိုင်စွမ်း တိုးချဲ့တာကိုလည်း အချိန် မဆိုင်းဘဲ အရေးတကြီးဆောင်ရွက်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ■